

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. XXXIX. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr01val-shoot-idm139972049903024/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Nus Under end af Gentagelsens inderlige Lykke. Winther indlader sig ligesaa lidt som Petrarca paa Beskrivelser af, hvorledes den elskede ser ud. I hans Vers- og Prosafortællinger vil man finde saadanne Portrætskildringer. Han optager ikke flere beskrivende Enkeltheder end den lyriske Strøm kan bære. Og løsrevet af deres Sammenhæng taber disse Ord om hendes Øjne og Smil, hendes Hænder og Stemme deres Kraft, de mister det indre Liv, som de faar af Helhedsstemningen. Mere end disse Enkeltheder er det Helhedsindtrykket, Winther søger at fastholde, det der samler hendes Skønhed: hendes Farver, hendes Skikkelse og Gang:

O, Din Gestalt! saa ædel, kraftig,
Saa *egen* og saa yndefuld.

I den første Samling af »Til Een«, hvor det ydre Billede holdes skjult, havde Digtet »Bleg« dog ladet en ane dette.

Det er denne Sans for Bevægelsen og Helheden, der gør Winther til en Mester i Genrebilledet. Selv bag de rent lyriske Digte fornemmer man i Glimt Situationen. Winther lader Billedet af den elskede blive til, som hun færdes i sine Stuer, læsende eller malende eller ordnende en Buket Blomster ved »det runde Bord«. Eller hans Fantasi maler for hans indre Syn Billedet af hende i drømmende Slummer, et Digt (XXXVI), der ikke blot er intimt i ydre Forstand ved sit Motiv, men i dybere Forstand ved Inderligheden i Opfattelsen. Det er lige saa fuldendt i sin intime Genre som Petrarcas Canzone ved Vaucuse Kilden er det i sin mere monumentale Stil.

Ligesom Petrarca tegner Winther ogsaa den elskedes Billede ind i Landskabet. Det er hende, der har besjælet Naturen for Digteren. I denne Natursympati er maaske Winthers og Julies dybeste Samhörighed. Det er derfor, at de mange Blomster, de udveksler ikke er tomt Galanteri, men Bud fra Sjæl til Sjæl. Skønnest i Digtet om Rosen, hun en Gang

XXXIX

har sendt ham (LXIV). Igennem Naturen og Tingene taler Digteren til hende og hendes Billede er vævet sammen af Foraaret og Sommeren over et nord-sjællandsk Landskab. Ogsaa her stræber Billedet mod det særegne og intime, der naaes i Rosensymboliken.

Rosen er al Lyriks Grundbillede. Chr. Winther fornyer Billedet, tilegner sig det, idet han fylder det med sin Oplevelse. I de første Digte »Til Een« bruger han det traditionelt: Lilie og Rose, om Kind og Mund. Eller han henkaster prøvende Billedet »Fortryllede Roser«, men uden rigtig at tro paa Billedets Magt til at tale og synge. Men efterhaanden som Virkelighedsbilledet af den elskede bliver tydeligere, faar ogsaa Rosenbilledet Individualitet. Først knyttet sammen med Lilie-Symbolet (XXIV), men saa selvstændigt: den blege Rose (XXVIII). Stadigt mere fuldstændigt dækker Billederne af Rosen og den elskede hinanden (XXXII), indtil endelig de for hans indre Syn smelter sammen til eet: *Rosa unica*. Grundformen i Lyrkens Rosensymbolik, som man kan finde hos Petrarca: *Candida Rosa*, hvide lysende Rose, har i Winthers Digt faaet sit individuelle Liv, saa det bliver det Løntegn, der udløser Forestillingen og Fornemmelsen af netop denne ene Kvinde: den Eene.

Winther overgaar Petrarca i Evnen til at give det almene, typiske Billede individuelt Liv. Man mærker, at Winther som sin nærmeste europæiske Forudsætning har Goethes Ungdomslyrik og i Danmark Oehlenschläger.

Fælles for Petrarca og Winther er det, at Skønhedsbilledet ikke blot er knyttet til det ydre Sansesbillede, men til det indre: Sjælen. Og i hele den store Hovedmasse af Petrarcas Digte er det ydre kun Impulsen til Tanke og Stemning. Saaledes har Petrarca skrevet tre store Canzoner og mange Sonetter til Lauras Øjne, uden at man har skimtet blot et Glimt af deres Farve. I sin sidste Konsekvens bliver Petrarcas Lyrik til ren Lyrik, et Udtryk for hans egen

XXXX